

**GLOBAL MUAMMOLAR TUSHUNCHASI VA ULARNING IJTIMOIIY-
PEDAGOGIK MOHIYAT**

Saribaev Odiljon Urishbayevich
Osiyo Xalqaro Universitetida magistr

Annotatsiya: Ushbu maqolada global muammolar tushunchasi, ularning kelib chiqish omillari hamda zamonaviy ta'lim jarayonidagi ijtimoiy-pedagogik ahamiyati yoritiladi. Global ekologik, demografik va axborot xavflarining inson ongiga ta'siri tahlil qilinib, ta'lim tizimi orqali yosh avlodda global mas'uliyat, ekologik madaniyat va fuqarolik kompetensiyalarini shakllantirish zarurligi asoslab beriladi. Maqola barqaror rivojlanish tamoyillarining pedagogik jarayondagi o'rnini ko'rsatishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Global muammolar, barqaror rivojlanish, ekologik madaniyat, ijtimoiy-pedagogik jarayon, global ong, demografik o'zgarishlar, axborot xavfsizligi, ta'lim tizimi, fuqarolik kompetensiyasi.

KIRISH

XXI asrda insoniyat taraqqiyoti jarayonida global muammolar tobora keskin tus olib, jamiyatning barqaror rivojlanishiga jiddiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bu muammolar, avvalo, planetar miqyosdagi ekologik inqirozlar, demografik nomutanosibliklar, resurslar tanqisligi, ijtimoiy tengsizlikning kuchayishi, ma'naviy-axloqiy qadriyatlarning izdan chiqishi kabi omillar orqali namoyon bo'ladi. Global jarayonlarning dinamik va murakkabligi shundan dalolat beradiki, ularni faqat siyosiy yoki iqtisodiy nuqtai nazardan hal etishning imkoni yo'q - bu borada ta'lim va pedagogik tizimning o'rne alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki har qanday global muammoning ildizi inson ongida, madaniyatida va faoliyatida mujassam.

Shu bois, global muammolarni o'rganish va ularning ta'sir mexanizmini chuqur anglash pedagogik jarayonning ajralmas yo'nalishiga aylangan. Bugungi maqolada global muammolar konsepsiyasi, ularning mohiyati hamda ta'lim jarayonidagi ijtimoiy-pedagogik ahamiyati ilmiy nuqtai nazardan tahlil qilinadi.

Metodologik qism. Global muammolarni tadqiq etishda kompleks ilmiy yondashuv talab etiladi. Mazkur mavzuni o'rganishda quyidagi metodologik asoslar qo'llanildi:

1. Tizimli yondashuv. Global muammolar o'zaro chambarchas bog'liq bo'lgan ko'p qirrali jarayonlar majmui hisoblanadi. Tizimli yondashuv ularga yaxlit hodisa sifatida qarash, sabab-oqibatlar zanjirini aniqlash, muammolarning planetar, mintaqaviy va lokal darajadagi ko'rinishlarini taqqoslab o'rganish imkonini beradi. Masalan, ekologik inqiroz demografiya, iqtisodiyot, sog'liqni saqlash va ta'lim tizimiga bevosita ta'sir etadi.

2. Sotsial-pedagogik yondashuv. Mazkur yondashuv global muammolarning inson kamoloti, tarbiya jarayoni va ijtimoiy madaniyatga ta'sirini o'rganishga qaratiladi. Pedagogik jarayon faqat bilim berish emas, balki shaxsning mas'uliyat hissini shakllantirish, ekologik, iqtisodiy, axloqiy savodxonlikni oshirish orqali global xavflarning oldini olishni ham ko'zda tutadi.

3. Tarixiy-tahliliy metod. Global muammolar tarixan qanday shakllanganini, ularning paydo bo'lish bosqichlarini o'rganish muammoni yaxshi tushunishga yordam beradi. Masalan, sanoat inqilobidan so'ng ekologik muammolarning keskinlashuvi, jamiyat modernizatsiyasi davrida ma'naviy qadriyatlarning yemirilishi kabi jarayonlar tarixiy tadqiqot orqali aniqlanadi.

4. Bashoratlash (prognoz) metodi. Global muammolarni o'rganishda kelajak istiqbolini tasavvur qilish muhim o'rin tutadi. Ta'lim tizimi yosh avlodni global xavflardan ogoh etish, kelgusidagi ekologik va ijtimoiy jarayonlarni to'g'ri baholay oladigan shaxsni tarbiyalash orqali barqaror rivojlanishga hissa qo'shadi.

5. Komparativ-tahliliy metod. Turli mamlakatlarning global muammolarga qarshi kurash strategiyalari, ta'lim tizimida ekologik va global fuqarolik tarbiyasi tajribalarini taqqoslash orqali samarali modellardan foydalanish imkoniyati yaratiladi.

Metodologik asoslar ushbu mavzuni ilmiy tahlil qilishda ishonchli nazariy platforma bo'lib xizmat qiladi.

Asosiy qism. Global muammolar tushunchasi zamonaviy ilmiy fikrda insoniyat taraqqiyotining eng murakkab va ko'p qirrali masalalarini ifodalovchi kategoriya sifatida talqin etiladi. Ushbu tushunchaning shakllanishi jamiyatning sanoatlashtirilishi, iqtisodiy tizimlarning murakkablashuvi, axborot texnologiyalarining keskin rivojlanishi hamda tabiatga bo'lgan munosabatning o'zgarishi bilan chambarchas bog'liqdir. Insoniyatning XX–XXI asrlarda bosib o'tgan taraqqiyot bosqichlari ko'plab yutuqlarni bergan bo'lsa-da, aynan shu jarayonlar global tusdagi ekologik, demografik, ijtimoiy va ma'naviy-insoniy muammolarning paydo bo'lishiga ham sabab bo'lgan. Global muammolarning eng asosiy xususiyati - ularning planetar miqyosga ega bo'lishidir. Ya'ni ular ma'lum bir hudud yoki mamlakat doirasida emas, balki butun insoniyat taqdiriga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Masalan, iqlim o'zgarishi, atmosfera ifloslanishi yoki chuchuk suv taqchilligi kabi hodisalar biror davlatni emas, balki butun dunyoni qamrab oladi. Shuning uchun ham global muammolarning mazmunini anglash, ularning kelib chiqish sabablarini o'rganish va yechim yo'llarini aniqlash ilmiy jamoatchilikning ustuvor vazifalaridan biridir.

Global muammolar shakllanishining asosiy omillaridan biri sifatida inson faoliyatining keskin faollashuvi, tabiat resurslaridan me'yordan ortiq foydalanish, sanoat chiqindilarining ko'payishi va ekologik muvozanatning buzilishi ko'rsatib o'tiladi. Shuningdek, aholining jadal o'sishi, migratsiya oqimlarining kuchayishi, urbanizatsiya jarayonlarining tezlashuvi ham global darajadagi demografik bosimni kuchaytirmoqda. Bundan tashqari, iqtisodiy tengsizlik, kambag'allikning ortishi, qurolli to'qnashuvlar va geosiyosiy raqobat ham global muammolar mohiyatining ajralmas bo'lagidir. Ammo bu jarayonlarning eng nozik jihati shundaki, ular faqat tashqi omillarning natijasi emas, balki insonning ichki dunyosi, uning qadriyatlari va xulq-atvoridagi o'zgarishlar bilan ham uzviy bog'liq. Bugungi dunyoda iste'molchilik madaniyati, individual manfaatning ustuvorligi, ma'naviy qadriyatlarning zaiflashuvi kabi hodisalar global muammolarning yanada kuchayishiga sharoit yaratmoqda.

Shu nuqtai nazardan qaralganda, global muammolarni faqat texnik yoki iqtisodiy choralar bilan hal etish mumkin emas. Ularning ildizlari chuqurroq - inson ongida,

madaniyatida va tarbiyasida mujassamdir. Shu sababli global muammolarning mazmunini o'rganish, ularning kelib chiqish sabablarini tahlil qilish, yosh avlodda ularga nisbatan ongli munosabat shakllantirish ijtimoiy-pedagogik jarayonning asosiy vazifalariga aylanmoqda. Chunki har bir global muammoning yechimi, avvalo, insonning tabiatga, jamiyatga, boshqa insonlarga bo'lgan mas'uliyatini kuchaytirish bilan boshlanadi. Demakki, global muammolarni bartaraf etishning negizi – ilmiy tafakkurga ega, ekologik va ijtimoiy ongli, madaniyati yuksak shaxsni tarbiyalashdan iboratdir.

Global muammolarning ijtimoiy mazmuni shundaki, ularning barchasi jamiyat hayotining turli sohalariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Masalan, iqlim o'zgarishi qishloq xo'jaligiga, aholi salomatligiga, iqtisodiy barqarorlikka ta'sir etsa, axborot xavfsizligidagi muammolar yoshlarning ongiga, ma'naviy immunitetiga va milliy qadriyatlarning saqlanishiga ta'sir ko'rsatadi. Kambag'allikning ortishi esa ijtimoiy keskinlikni kuchaytirib, jamiyat barqarorligiga xavf tug'diradi. Shu bois global muammolarni faqat ekologik yoki iqtisodiy kategoriya sifatida emas, balki ijtimoiy-pedagogik yondashuv asosida ko'rib chiqish zarur. Ta'lim jarayoni orqali yosh avlodni bu muammolar haqida xabardor qilish, ularda tanqidiy fikrlashni shakllantirish, global mas'uliyatni oshirish va barqaror rivojlanish g'oyalarini singdirish global muammolarni yumshatishning eng samarali yo'lidir.

Global muammolar tushunchasi zamonaviy ilmiy fikrda insoniyat taraqqiyotining eng murakkab va ko'p qirrali masalalarini ifodalovchi kategoriya sifatida talqin etiladi. Ushbu tushunchaning shakllanishi jamiyatning sanoatlashtirilishi, iqtisodiy tizimlarning murakkablashuvi, axborot texnologiyalarining keskin rivojlanishi hamda tabiatga bo'lgan munosabatning o'zgarishi bilan chambarchas bog'liqdir. Insoniyatning XX–XXI asrlarda bosib o'tgan taraqqiyot bosqichlari ko'plab yutuqlarni bergan bo'lsa-da, aynan shu jarayonlar global tusdagi ekologik, demografik, ijtimoiy va ma'naviy-insoniy muammolarning paydo bo'lishiga ham sabab bo'lgan. Global muammolarning eng asosiy xususiyati - ularning planetar miqyosga ega bo'lishidir. Ya'ni ular ma'lum bir hudud yoki mamlakat doirasida emas, balki butun insoniyat taqdiriga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Masalan, iqlim o'zgarishi, atmosfera ifloslanishi yoki chuchuk suv taqchilligi kabi hodisalar biror davlatni emas, balki butun dunyoni qamrab oladi. Shuning uchun ham global muammolarning mazmunini anglash, ularning kelib chiqish sabablarini o'rganish va yechim yo'llarini aniqlash ilmiy jamoatchilikning ustuvor vazifalaridan biridir.

Global muammolar shakllanishining asosiy omillaridan biri sifatida inson faoliyatining keskin faollashuvi, tabiat resurslaridan me'yordan ortiq foydalanish, sanoat chiqindilarining ko'payishi va ekologik muvozanatning buzilishi ko'rsatib o'tiladi. Shuningdek, aholining jadal o'sishi, migratsiya oqimlarining kuchayishi, urbanizatsiya jarayonlarining tezlashuvi ham global darajadagi demografik bosimni kuchaytirmoqda. Bundan tashqari, iqtisodiy tengsizlik, kambag'allikning ortishi, qurolli to'qnashuvlar va geosiyosiy raqobat ham global muammolar mohiyatining ajralmas bo'lagidir. Ammo bu jarayonlarning eng nozik jihati shundaki, ular faqat tashqi omillarning natijasi emas, balki insonning ichki dunyosi, uning qadriyatlari va xulq-atvoridagi o'zgarishlar bilan ham uzviy bog'liq. Bugungi dunyoda

iste'molchilik madaniyati, individual manfaatning ustuvorligi, ma'naviy qadriyatlarning zaiflashuvi kabi hodisalar global muammolarning yanada kuchayishiga sharoit yaratmoqda.

Shu nuqtai nazardan qaralganda, global muammolarni faqat texnik yoki iqtisodiy choralar bilan hal etish mumkin emas. Ularning ildizlari chuqurroq - inson ongida, madaniyatida va tarbiyasida mujassamdir. Shu sababli global muammolarning mazmunini o'rganish, ularning kelib chiqish sabablarini tahlil qilish, yosh avlodda ularga nisbatan ongli munosabat shakllantirish ijtimoiy-pedagogik jarayonning asosiy vazifalariga aylanmoqda. Chunki har bir global muammoning yechimi, avvalo, insonning tabiatga, jamiyatga, boshqa insonlarga bo'lgan mas'uliyatini kuchaytirish bilan boshlanadi. Demakki, global muammolarni bartaraf etishning negizi – ilmiy tafakkurga ega, ekologik va ijtimoiy ongli, madaniyati yuksak shaxsni tarbiyalashdan iboratdir.

Global muammolarning ijtimoiy mazmuni shundaki, ularning barchasi jamiyat hayotining turli sohalariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Masalan, iqlim o'zgarishi qishloq xo'jaligiga, aholi salomatligiga, iqtisodiy barqarorlikka ta'sir etsa, axborot xavfsizligidagi muammolar yoshlarning ongiga, ma'naviy immunitetiga va milliy qadriyatlarning saqlanishiga ta'sir ko'rsatadi. Kambag'allikning ortishi esa ijtimoiy keskinlikni kuchaytirib, jamiyat barqarorligiga xavf tug'diradi. Shu bois global muammolarni faqat ekologik yoki iqtisodiy kategoriya sifatida emas, balki ijtimoiy-pedagogik yondashuv asosida ko'rib chiqish zarur. Ta'lim jarayoni orqali yosh avlodni bu muammolar haqida xabardor qilish, ularda tanqidiy fikrlashni shakllantirish, global mas'uliyatni oshirish va barqaror rivojlanish g'oyalarini singdirish global muammolarni yumshatishning eng samarali yo'lidir.

Global muammolarning ijtimoiy-pedagogik mohiyatini o'rganish shuni ko'rsatadiki, ularning ildizi va yechimi, avvalo, insonning ma'naviy-axloqiy kamoloti, ijtimoiy ong darajasi hamda tarbiya jarayonining samaradorligi bilan uzviy bog'liqdir. Bugungi globallashuv sharoitida har qanday muammoning zahirida inson omili turadi: inson yaratadi, inson o'zgartiradi va inson o'zi yuzaga keltirgan jarayonlardan aziyat ham chekadi. Shuning uchun global muammolarning ijtimoiy-pedagogik mazmuni, eng avvalo, yosh avlodning ongini to'g'ri shakllantirish, ularda global mas'uliyatni uyg'otish orqali namoyon bo'ladi. Pedagogik jarayon shaxsni faqat bilim bilan qurollantirmaydi, balki uning dunyoqarashi, qadriyatlari, axloqiy pozitsiyasi va ijtimoiy burchini anglashiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Masalan, ekologik inqirozlarni kamaytirish uchun ekologik ehtiyotkorlikni nafaqat amaliy ko'nikma sifatida, balki shaxsiy hayot tamoyiliga aylantirish zarur. Bu esa ta'lim jarayonida ekologik madaniyatni chuqur o'rgatish, o'quvchilarga tabiatni muhofaza qilishning ijtimoiy ahamiyati haqida ilmiy asosli tasavvurlar berishni taqazo etadi.

Bundan tashqari, global muammolarning pedagogik mazmunida yoshlarning global fuqarolik kompetensiyasini shakllantirish muhim o'rin tutadi. Bugungi kunda inson o'zini faqat ma'lum bir davlatning emas, balki jahon hamjamiyatining ajralmas a'zosi sifatida his qilishi kerak. Madaniyatlararo muloqotni tushunish, bag'rikenglik, tinchliksevarlik, inson huquqlarini hurmat qilish, millatlararo totuvlik - bularning barchasi global o'zgarishlar ta'sirida shakllanadigan zarur fazilatlaridir. Ta'lim tizimi esa ana shu fazilatlarini yosh avlodga singdirishning asosiy ijtimoiy mexanizmi bo'lib xizmat qiladi. Agar tarbiya

jarayonida insoniy qadriyatlarga hurmat, hamkorlik, o‘zaro yordam, global mas’uliyat kabi sifatlar shakllantirilmasa, global muammolarning ildizini yo‘qotish yoki ularni yumshatish imkonsiz bo‘lib qoladi.

Yana bir muhim jihat shundaki, global muammolarning ijtimoiy-pedagogik ahamiyati yoshlarni innovatsion g‘oyalar yaratishga, murakkab vaziyatlarda mustaqil fikrlab, kreativ yechimlar topishga undaydi. Chunki zamonaviy global xavflarning aksariyati an’anaviy fikrlash shakllari bilan hal etilmaydi. Masalan, kiberxavfsizlik, genetik texnologiyalar, sun’iy intellektning salbiy oqibatlari kabi yangi muammolar zamonaviy tafakkur, texnologik savodxonlik va tahliliy fikrlashni talab qiladi. Bu esa ta’lim tizimida kreativ fikrlash, problemali ta’lim, tahliliy yondashuv va raqamli kompetensiyalarni rivojlantirishning ahamiyatini oshiradi. Pedagogik jarayon insonni faqat mavjud bilimlarni egallashga emas, balki yangi g‘oya yaratishga undashi zarur. Global muammolar oldida ijtimoiy faollik ko‘rsata oladigan shaxs - bu ongli, fikrlaydigan, mas’uliyatli va tashabbuskor shaxsdir.

Shuningdek, global muammolarning ijtimoiy-pedagogik mohiyati yoshlarni ijtimoiy ongli faoliyatga jalb qilishda ham yaqqol namoyon bo‘ladi. Ijtimoiy loyihalarda ishtirok etish, ekologik aksiyalarda qatnashish, volontyorlik faoliyati bilan shug‘ullanish, madaniy-ma’rifiy tadbirlarda faol bo‘lish global mas’uliyatni shakllantirishning muhim bosqichidir. Chunki shaxsning jamiyatdagi rolini anglash, o‘zida tashabbus ko‘rsatish ehtiyojining paydo bo‘lishi ta’lim va tarbiyaning natijasidir. Ana shunday ijtimoiy faollik global muammolarning oldini olishda bevosita ishtirok etishga, jamiyatda mas’uliyatli pozitsiyani egallashga yordam beradi.

Global muammolarning ijtimoiy-pedagogik mohiyatini o‘rganish shuni ko‘rsatadiki, ularning ildizi va yechimi, avvalo, insonning ma’naviy-axloqiy kamoloti, ijtimoiy ong darajasi hamda tarbiya jarayonining samaradorligi bilan uzviy bog‘liqdir. Bugungi globallashuv sharoitida har qanday muammoning zahirida inson omili turadi: inson yaratadi, inson o‘zgartiradi va inson o‘zi yuzaga keltirgan jarayonlardan aziyat ham chekadi. Shuning uchun global muammolarning ijtimoiy-pedagogik mazmuni, eng avvalo, yosh avlodning ongini to‘g‘ri shakllantirish, ularda global mas’uliyatni uyg‘otish orqali namoyon bo‘ladi. Pedagogik jarayon shaxsni faqat bilim bilan qurollantirmaydi, balki uning dunyoqarashi, qadriyatlari, axloqiy pozitsiyasi va ijtimoiy burchini anglashga ham bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Masalan, ekologik inqirozlarni kamaytirish uchun ekologik ehtiyotkorlikni nafaqat amaliy ko‘nikma sifatida, balki shaxsiy hayot tamoyiliga aylantirish zarur. Bu esa ta’lim jarayonida ekologik madaniyatni chuqur o‘rgatish, o‘quvchilarga tabiatni muhofaza qilishning ijtimoiy ahamiyati haqida ilmiy asosli tasavvurlar berishni taqazo etadi.

Bundan tashqari, global muammolarning pedagogik mazmunida yoshlarning global fuqarolik kompetensiyasini shakllantirish muhim o‘rin tutadi. Bugungi kunda inson o‘zini faqat ma’lum bir davlatning emas, balki jahon hamjamiyatining ajralmas a’zosi sifatida his qilishi kerak. Madaniyatlararo muloqotni tushunish, bag‘rikenglik, tinchliksevarlik, inson huquqlarini hurmat qilish, millatlararo totuvlik - bularning barchasi global o‘zgarishlar ta’sirida shakllanadigan zarur fazilatlaridir. Ta’lim tizimi esa ana shu fazilatlarini yosh avlodga singdirishning asosiy ijtimoiy mexanizmi bo‘lib xizmat qiladi. Agar tarbiya

jarayonida insoniy qadriyatlarga hurmat, hamkorlik, o‘zaro yordam, global mas’uliyat kabi sifatlar shakllantirilmasa, global muammolarning ildizini yo‘qotish yoki ularni yumshatish imkonsiz bo‘lib qoladi.

Global muammolarning ijtimoiy-pedagogik ahamiyati yoshlarni innovatsion g‘oyalar yaratishga, murakkab vaziyatlarda mustaqil fikrlab, kreativ yechimlar topishga undaydi. Chunki zamonaviy global xavflarning aksariyati an’anaviy fikrlash shakllari bilan hal etilmaydi. Masalan, kiberxavfsizlik, genetik texnologiyalar, sun’iy intellektning salbiy oqibatlari kabi yangi muammolar zamonaviy tafakkur, texnologik savodxonlik va tahliliy fikrlashni talab qiladi. Bu esa ta’lim tizimida kreativ fikrlash, problemali ta’lim, tahliliy yondashuv va raqamli kompetensiyalarni rivojlantirishning ahamiyatini oshiradi. Pedagogik jarayon insonni faqat mavjud bilimlarni egallashga emas, balki yangi g‘oya yaratishga undashi zarur. Global muammolar oldida ijtimoiy faollik ko‘rsata oladigan shaxs - bu ongli, fikrlaydigan, mas’uliyatli va tashabbuskor shaxsdir.

Shuningdek, global muammolarning ijtimoiy-pedagogik mohiyati yoshlarni ijtimoiy ongli faoliyatga jalb qilishda ham yaqqol namoyon bo‘ladi. Ijtimoiy loyihalarda ishtirok etish, ekologik aksiyalarda qatnashish, volontyorlik faoliyati bilan shug‘ullanish, madaniy-ma’rifiy tadbirlarda faol bo‘lish global mas’uliyatni shakllantirishning muhim bosqichidir. Chunki shaxsning jamiyatdagi rolini anglash, o‘zida tashabbus ko‘rsatish ehtiyojining paydo bo‘lishi ta’lim va tarbiyaning natijasidir. Ana shunday ijtimoiy faollik global muammolarning oldini olishda bevosita ishtirok etishga, jamiyatda mas’uliyatli pozitsiyani egallashga yordam beradi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, global muammolar bugungi insoniyat hayotining barcha jabhalariga ta’sir etayotgan murakkab va ko‘p omilli jarayonlar majmuasidir. Ularning kelib chiqishi texnologik rivojlanish, ekologik muvozanatning buzilishi, demografik o‘zgarishlar, iqtisodiy tengsizlik va ma’naviy qadriyatlarning susayishi bilan chambarchas bog‘liq. Bu muammolarni hal etishda ta’lim tizimi asosiy o‘rin egallaydi, chunki u yosh avlodda ekologik madaniyat, global mas’uliyat, axborot savodxonligi va fuqarolik ongini shakllantiradi. Pedagogik jarayon orqali insonning ongli faoliyati va ijtimoiy mas’uliyati kuchaytirilmas ekan, global muammolarning ildizini yo‘qotish mushkul. Shuning uchun barqaror rivojlanish, madaniy ong, bag‘rikenglik va ilmiy tafakkurni kuchaytirishga qaratilgan ta’lim strategiyalari global xavflarni kamaytirishning eng muhim sharti hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YHATI:

1. Yuldashev M., Xudoyberdiyev D. Global muammolar va barqaror rivojlanish. — Toshkent: Universitet nashriyoti, 2020. — 256 bet.
2. Saidov U. Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi. — Toshkent: Innovatsiya, 2019. — 312 bet.
3. G‘oziev E. Ijtimoiy pedagogika. — Toshkent: O‘qituvchi, 2017. — 280 bet.
4. Gerasimov I. P. Globalnye problemy sovremennosti. — Moskva: Nauka, 2016. — 340 bet.